

bijlage

Samenvatting algemeen ambtsbericht Pakistan

Onze referentie
5624432

Bijlage nummer	2
Horend bij	Beslisnota landenbeleid Pakistan
Datum	26 augustus 2024
Onze referentie	5609779

In deze bijlage is een samenvatting opgenomen van het algemeen ambtsbericht Pakistan voor zover dat relevant is voor het landgebonden asielbeleid voor Pakistan.

Politieke en veiligheidssituatie

Het afzetten van premier Imran Khan in april 2022 bracht veel onrust met zich mee. Zijn arrestatie in mei 2023 leidde tot grootschalige protesten en gewelddadigheden tussen demonstranten en veiligheidstroepen. Hierbij zijn honderden aanhangers van de partij van Khan (Pakistan Tehreek-e-Insaf (PTI)) opgepakt en deels berecht. Onder de nieuw gevormde regering verslechterde ook de relatie met de de facto autoriteiten van Afghanistan. Op 26 september 2022 kondigde de Pakistaanse autoriteiten een plan aan voor de repatriëring van illegale buitenlanders. Dit raakte met name de vele Afghanen die met de machtsovername door de Taliban Afghanistan ontvluchtten. Hierdoor werden de relaties met Afghanistan nog slechter.

Ontvoeringen en gedwongen verdwijningen vonden door het hele land plaats. Volgens de *Human Rights Commission of Pakistan* (HRCP) gebruikt de staat gedwongen verdwijningen als middel om afwijkende meningen te onderdrukken. Volgens verschillende bronnen kunnen staatsorganisaties opereren in een klimaat van straffeloosheid. Dit betreft bijvoorbeeld martelingen en gedwongen verdwijningen, met name van politieke activisten. In Balochistan zouden er doodseskaders (*death squads*) bestaan, die zich richten op tegenstanders van de regering en door de staat worden gefinancierd.

Over 2023 werden volgens onderzoeksinstituut PICSS meer dan zeshonderd aanslagen gepleegd door militante groeperingen op militaire doelen. Dit is een toename van zestig procent in vergelijking met het jaar ervoor. Het overgrote deel van de aanslagen vond plaats in Balochistan en Khyber Pakhtunkha. Ook het aantal terroristische aanslagen steeg in 2023 met vijftien procent ten opzichte van het jaar daarvoor. Ook hiervan vonden de meeste plaats in Balochistan en Khyber Pakhtunkhwa. De veiligheidstroepen waren het belangrijkste doelwit.

Het lukt de Pakistaanse regering nauwelijks om bescherming te bieden tegen islamitisch en extremistisch terrorisme. Volgens een bron ontbreekt het Pakistan aan effectieve mechanismen om bescherming te bieden aan individuen of groepen die het doelwit zijn van of bedreigd worden door moslimextremistische

groeperingen of religieuze partijen. De Pakistaanse regering aarzelt om doortastend op te treden tegen moslimextremistische of militante groeperingen. Dit geldt met name voor groeperingen die geweld plegen onder het mom van blasfemiebestrafing, vanwege de gevoeligheid.

Mensenrechten

Vrijheid van meningsuiting en vergadering

De vrijheid van meningsuiting en het recht op een vreedzame vergadering staan in Pakistan onder druk. Tijdens de verslagperiode bleef de internetvrijheid ingeperkt. Online-activisten, dissidenten en journalisten werden vaak lastiggevallen door de overheid. Er waren enkele gevallen van fysiek geweld en gedwongen verdwijningen. Verschillende wetten beperken de rechten van internetgebruikers. De *Pakistan Electronic Crimes Act* (PECA), die in augustus 2016 werd ingevoerd, geeft de regering verregaande censuurbevoegdheden met betrekking tot internetinhoud. De wet wordt volgens USDOS door de autoriteiten gebruikt als instrument om het maatschappelijk middenveld te onderdrukken. De overheid houdt nauw toezicht op activisten, bloggers, journalisten en andere mediawerkers, maar ook op gewone internetgebruikers. De overheid gebruikte een systematisch, landelijk systeem voor het controleren en filteren van inhoud om 'onwettige' inhoud te beperken of te blokkeren. Journalisten in Pakistan hadden te maken met een breed scala aan veiligheidsrisico's zoals doodsbedreigingen, ontvoering, aanranding, geweld en intimidatie. Volgens het *International Journalists Network* bestond er daardoor een cultuur van angst en zelfcensuur, die de berichtgeving over gevoelige onderwerpen beperkte, waaronder mensenrechtenschendingen, religie, godslastering, het leger, afscheidingsbewegingen, vrouwenrechten en de rechten van gemarginaliseerde gemeenschappen, corruptie en politieke onderdrukking.

Het recht op vrijheid van vreedzame vergadering is vastgelegd in artikel 16 van de Pakistaanse grondwet. Dit recht werd volgens FIDH (*International Federation for Human Rights*) en HRCP aanzienlijk beperkt door de autoriteiten.

Andersdenkenden en politieke tegenstanders die deelnamen aan vreedzame bijeenkomsten werden vaak lastiggevallen, vastgehouden en gevangengezet. Demonstraties werden met geweld uiteengedreven en journalisten en andere personen werden fysiek aangevallen.

Vrijheid van godsdienst en levensovertuiging

Volgens de USCIRF bleven in 2022 de omstandigheden voor godsdienstvrijheid verslechteren. Leden van de sjiietische, ahmadi, christelijke, Hindoe en sikh gemeenschappen leefden onder constante dreiging van vervolging via strenge en discriminerende wetgeving zoals de anti-ahmadi en blasfemie wetten. Ook was er sprake van steeds agressievere maatschappelijke discriminatie als gevolg van een toename in radicaalislamitische invloed. Deze discriminerende wetten hebben het mogelijk gemaakt en zelfs aangemoedigd dat radicale islamisten onder straffeloosheid kunnen opereren.

De opruiende houding van TLP en militante en/of extremistische groeperingen heeft geleid tot een verharding van het klimaat en een toename van het aantal

lynch-incidenten door een menigte op basis van blasfemiebeschuldigingen. Op godslastering ofwel blasfemie staan de doodstraf en andere zware straffen zoals levenslange opsluiting. Onder de blasfemiewetgeving valt niet alleen het beledigen van de profeet Mohammed; het gaat veel verder en betreft ook andere uitspraken die de islam zouden beledigen. In veel gevallen werden blasfemie beschuldigingen gebuikt om persoonlijke vendetta's te beslechten.

Specifieke groepen

Sjiieten en hazara's

Sjiieten maken volgens schattingen ongeveer tien tot twintig procent uit van de totale bevolking van Pakistan. Zij wonen door heel Pakistan; alleen in Gilgit-Baltistan (GB) vormen zij de meerderheid. Sjiieten zijn sinds lange tijd het doelwit van geweld in Pakistan. Verschillende militante groeperingen hebben aanslagen gepleegd op sjiitische moskeeën en andere doelwitten. De Hazara's vormen een aparte groep onder de sjiieten. Naar schattingen zijn er tussen 600.000 en een miljoen Hazara's in Pakistan. De meesten van hen zijn sjiieten, een klein deel is soennitisch. Het grootste deel van de Hazara's - ongeveer 500.000 - woont in Quetta. Omdat de sjiitische Hazara's zowel een religieuze als etnische minderheid zijn, worden zij gediscrimineerd vanwege hun geloof, maar ook op basis van hun uiterlijk en etniciteit. Tijdens de verslagperiode hebben er geen grootschalige aanslagen plaatsgevonden die specifiek gericht waren op Hazara's. Wel waren er kleinere aanvallen op Hazara's en grotere aanvallen op sjiieten.

Christenen

Er zijn ongeveer 4.2 miljoen christenen in Pakistan, ongeveer 1,8 procent van de bevolking. Christenen in Pakistan zijn vaak het slachtoffer van discriminatie. Zij zijn zowel openlijk als subtiel een doelwit. Volgens de belangenorganisatie *Open Doors* nam het aantal ontvoerde, misbruikte en gedwongen tot de islam bekeerde christelijke (en andere religieuze minderheden) meisjes en vrouwen toe. Christenen lijden onder geïnstitutionaliseerde discriminatie. Beroepen die als laag, smerig en vernederend worden beschouwd - zoals werken als rioolreiniger of met een baksteenoven - worden door de autoriteiten voorbehouden aan christenen. Kerken hebben relatieve vrijheid voor diensten en andere activiteiten. Ze zijn echter het doelwit geweest van bomaanslagen en worden zwaar bewaakt. De meeste christenen in het land wonen in de provincie Punjab, daarom worden daar de meeste gevallen van bedreiging en aanvallen geregistreerd.

Ahmadi's

Volgens verschillende bronnen is de situatie van ahmadi's de laatste twee jaar verslechterd. Ahmadi's bleven een doelwit voor (valse) blasfemie beschuldigingen. Er waren meer gerichte moorden en aanvallen door menigten op ahmadi's de laatste jaren. Sociale media speelden een grote rol in het aanwakkeren van haat. Ook zou de PECA (*Pakistan Electronic Crimes Act*) wetgeving gebruikt worden om ahmadi's als groep te vervolgen. Er vonden verschillende incidenten plaats, waaronder aanvallen op personen, graven, moskeeën en andere religieuze plaatsen. Advocaten wilden ahmadi's niet bijstaan omdat ze bang waren de hele moslimgemeenschap tegen zich te krijgen. Verschillende bronnen stelden dat ahmadi's het meest vervolgd worden van alle minderheden. Volgens een bron zijn

ahmadi's nergens in Pakistan veilig en heeft het geen zin naar een ander deel van Pakistan te verhuizen. Ze zullen overal dezelfde vijandigheid tegenkomen. Dit geldt zelfs voor Rabwah (ofwel Chenab Nagar), de enige stad waar ahmadi's geen minderheid vormen.

Afvalligen en atheïsten

De Pakistaanse samenleving staat zeer vijandig tegenover afvalligen en bekeerlingen van de islam naar een ander geloof en de gevaren voor de betrokkenen zijn groot. Een afvallige kan heel eenvoudig voor godslastering worden aangeklaagd op basis van de blasfemiewetten. Volgens bronnen zijn er geen wijzigingen in de situatie van atheïsten of afvalligen in de afgelopen twee jaar.

Lhbtq+

Volgens het Pakistaanse wetboek van strafrecht zijn relaties tussen mannen en vrouwen van hetzelfde geslacht verboden. Volgens de sharia kan de doodstraf worden opgelegd en de maatschappelijke opinie over lhb's is doorgaans negatief. Wetten tegen 'obscene handelingen' en 'onnatuurlijke overtredingen' dragen bij aan de wijdverspreide antipathie. Transgenders, lokaal bekend als hijra of khawaja sara, worden daarentegen op een complexere manier gezien, zowel als dragers van geluk als 'outcasts'. Daardoor worden hun mensenrechten iets meer beschermd, maar ook leden van de transgendergemeenschap lopen in Pakistan een groot risico op bedreigingen, geweld en zelfs moord. Voor homoseksuelen en lesbiennes bestaat weinig tolerantie in de conservatieve, familie-georiënteerde Pakistaanse samenleving.

Leiders en leden van PTI

In april 2022 werd premier Imran Khan van de partij Pakistan Tehreek-e-Insaf (PTI) afgezet. Imran Khan bleef populair en behield een grote, toegewijde kern aanhangers. Toen hij op 9 mei 2023 in de rechtbank in Islamabad was voor een corruptiezaak werd hij gearresteerd voor een andere aanklacht. Dit leidde tot grootschalige protesten en gewelddadigheden tussen demonstranten en veiligheidstroepen. Na deze protesten werden honderden PTI-aanhangers gearresteerd. Met het afzetten van de toenmalige premier, Imran Khan, is voor aanhangers van zijn partij PTI het risico toegenomen om slachtoffer te worden van geweld en vervolging. Het leger, veiligheidsdiensten, inlichtingendiensten en de politie hebben zich gericht op het aanpakken van de PTI-leiders en haar volgelingen. Hierbij worden zowel PTI-leiders als hun familieleden lastig gevallen. De PTI wordt op politieke gronden onderdrukt. Een groot aantal leiders en activisten, waaronder vrouwen, zit gevangen of zit ondergedoken. Ook in het buitenland worden PTI-aanhangers en -leiders onder de Pakistaanse diaspora, door de Pakistaanse ambassades nauwlettend in de gaten gehouden. Dit gaat om personen die actief zijn op sociale media en protesten organiseren buiten Pakistaanse ambassades tegen het aanhoudende harde optreden in Pakistan. Deze personen zouden moeilijkheden kunnen ondervinden bij hun terugkeer naar het land.

Vrouwen

Volgens bronnen wordt de situatie van vrouwen langzaamaan iets beter. Het zijn kleine stapjes, maar over het algemeen is er een beetje vooruitgang. Participatie aan het werkende leven neemt iets toe, met name in de informele sector, vrouwen kunnen iets vaker buitenshuis werken. Ook in traditioneel conservatieve gebieden in Sindh, Balochistan, KP en delen van Punjab zijn dit soort onderwerpen nu meer onderdeel van het maatschappelijk debat. Vrouwen zijn van oudsher ondervertegenwoordigd in leidinggevende posities in de politieke en publieke sfeer in Pakistan, maar dit verandert langzaam. Sociale media hebben vrouwen meer stem gegeven. Tegelijkertijd is daardoor fysieke intimidatie overgegaan naar online intimidatie.

(Alleenstaande) minderjarigen

Wanneer de vader van een minderjarige overleden is, zal meestal een familielid zich over het kind ontfermen. Dit kan een oom zijn, de grootouders of iemand anders. Er bestaat hierover geen wetgeving anders dan dat geregistreerd moet worden wie de voogd is. In Pakistan zijn daarnaast opvangvoorzieningen voor alleenstaande minderjarige aanwezig. Zowel overheidsinstellingen als private opvanghuizen (vaak ngo's) vangen alleenstaande minderjarigen op. Deze opvangvoorzieningen bieden toegang tot onderwijs, medische zorg, kleding, hygiëne en eten naar lokale maatstaven. De kinderen dragen uniformen, slapen op slaapzalen en eten in een eetzaal. Er zijn sportfaciliteiten en de school is op het terrein. Na de lagere school kunnen kinderen een vervolgopleiding doen zoals een huishoudschool (meisjes) of militaire opleiding (veelal jongens). De instellingen zijn bedoeld voor jongens en meisjes tussen 5/6 jaar en 23 jaar. Alle religies zijn welkom.

Mensenrechtenverdedigers

Mensenrechtenverdedigers in Pakistan lopen risico's. Zij zouden het slachtoffer kunnen worden van aanvallen en mishandelingen, waaronder buitengerechtelijke executies en geweld, willekeurige arrestatie en opsluiting, sektarisch geweld, ontvoering en gedwongen verdwijning, bewaking, bedreigingen en gerechtelijke intimidatie.

Journalisten

De media in Pakistan heeft te maken hadden met intimidatie en geweld. Zij stonden onder zware druk om gevoelige onderwerpen te vermijden. Kritiek op de regering werd steeds meer aan banden gelegd. Volgens het *International Journalists Network* is het aantal ontvoeringen, aanvallen, pesterijen, willekeurige arrestaties en zelfs moorden op journalisten toegenomen. De Pakistaanse autoriteiten hebben de druk op uitgeverij en media-eigenaren opgevoerd om stemmen het zwijgen op te leggen die kritisch zijn over de regering.